

Het heiligenboek

Heiligen aan het woord (5). Johannes Chrysostomus *Tom Zwaenepoel*

Johannes Chrysostomus wordt in Antiochië geboren. Hij studeert filosofie en retoriek, trekt zich vervolgens als monnik en kluisenaar in de eenzaamheid terug, tot zijn gezondheid hem dwingt naar Antiochië terug te keren. In 398 wordt hij patriarch van Constantinopel (het huidige Istanbul). Als begenadigd predikant en zielzorger is hij een voorbeeld voor zijn omgeving. Hij zorgt voor de armen, laat ziekenhuizen bouwen en bevordert de missie. Door zijn kritiek op het luxeleven van de rijke stedelingen, de keizer en de Kerk, wordt hij op grond van intriges afgezet en veroordeeld tot een eerste korte verbanning. In 406 moet hij opnieuw in ballingschap, ditmaal naar Kucusus in Armenië. Hij sterft aan de grens tussen Armenië en Georgië aan de gevolgen van de fysieke inspanningen en kwellerijen.

Vanaf de zesde eeuw krijgt Johannes vanwege zijn retorische begaafdheid de bijnaam Chrysostomus, gulden mond. Hij behoort tot de meest productieve kerkvaders en de grootste redenaars van de vroege kerkgeschiedenis. Van hem zijn zeventien verhandelingen, meer dan zeventien authentieke preken, commentaren bij Mattëus en Paulus en 241 brieven bewaard. Talrijke werken schreef hij over het

kloosterleven, het priesterschap en het allerheiligste sacrament, wat hem de titel doctor eucharisticus oplevert. Hij ijvert naar waardevolle en heilige priesters die in dienst van God en de naaste staan. Voor hem moet een priester „waardig en toch niet opgeblazen zijn, nederig en toch niet onderdanig, streng en toch mild” zijn (*Over het priesterschap* 3, 16).

Gelovigen verwachten van hen dat ze illustreren wat ze ook preken. „Niets is doeltreffender dan matiging en vriendelijkheid” (*De incomprehensibili Dei natura* 1, 352-353). De pastoor moet toegankelijk zijn voor mensen in nood. Hij moet over een grote mensenkennis beschikken en aanvoelen welke woorden troost kunnen bieden. Hij moet de gelovigen eraan herinneren dat een gebed niets anders is dan een gesprek met God. Een zinvol gesprek dat geen monoloog, maar een hoopvolle dialoog wordt. Ook over de wijze waarop de mens moet bidden, spreekt Johannes zich duidelijk uit. In zijn *Preek 19, 4. Mattëuscommentaar Johannes* bijvoorbeeld zegt hij: „Je moet de gebeden niet lang maken. ‘Lang’ wil hier niet zeggen in tijd, maar qua hoeveelheid en lengte van de woorden.”

Als beroemd prediker begeleidt Johannes zijn tijdsgenoten op de weg van de menselijke en

religieuze groei, in hun lichamelijke, intellectuele en religieuze dimensie. Dankzij hem kunnen ze de diepe waarden in hun leven herkennen en ze in de praktijk omzetten. Johannes begrijpt dat het niet volstaat om af en toe armen aalmoezen te geven of ze te helpen. Het is noodzakelijk om een nieuw maatschappijmodel te creëren. Zijn principe van een ‘sociaal’ leven bestaat erin „zich niet voor zichzelf te interesseren” (*Preek 9, 2 over het boek Genesis*). De weg naar een ‘volmaakt’ leven is lang en onvoorspelbaar. De eerste instantie die moet instaan voor de verspreiding van het geloof is het gezin. Johannes Chrysostomus bestempelt de familie, het gezin als een „kleine Kerk” (*Preek, 20, 6, over de brief aan de Efeziërs*). Die omschrijving wordt tot op vandaag vaak gebruikt om de religieuze en spirituele wortels van een katholieke opvoeding te benadrukken.

Het gezin is de „kiemcel van de maatschappij”. Daarvan hangt niet alleen de toekomst van de samenleving af, maar ook de toekomst van de Kerk. Daarom is het belangrijk kinderen in het gezin vertrouwd te maken met zinvolle tradities: „Bezorg de kinderen vanaf hun kinderjaren geestelijke wapens en leer ze met de hand een kruisteken op het voorhoofd maken” (*Preek 12, 7, over de eerste brief*

aan de Korintiërs). Ieder kind draagt zijn opvoeding met zich mee. Het bevat rijke geestelijke wapens tegen alle hindernissen van het leven. „Zoals de zeevaarders maken we het schip van onze geest klaar, om de stromen van de zinloze hartstochten tegemoet te treden. Zoals zwerfers nemen we de reis naar de hemel opnieuw op. Zoals atleten bereiden we ons voor op de strijd door alles uit te trekken” (*Preken tot het volk van Antiochië, 3*).

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

1 juli, 9 uur, Braambos via VRT één (*herhaling omstreeks 23.30 uur via Canvas*). Aflevering 3 van de zesdelige serie *God in de Lage Landen*. In *God in de skyline* wordt duidelijk hoe uit het silhouet van onze steden de geschiedenis van het christendom in de Lage Landen duidelijk af te lezen valt. Vervolgens *Sacramentsicoon*, over de opmerkelijke icoon waarrond de benedictijnen van Dendermonde hun leven van stilte en gebed bouwen.

15 juli, 9.25 uur, Braambos via VRT één (*herhaling omstreeks 23.30 uur via Canvas*). De vierde aflevering van *God in de Lage Landen* kreeg als titel mee *God in de verf*. In Nederland duiken de programmamakers in het leven van de kunstschilder Jan van Scorel. Nu minder bekend, maar bij leven een beroemd man, die de renaissance naar de Lage Landen bracht. In Antwerpen bewonderen ze een altaarstuk van Rubens. Daarop staat een vrouw afgebeeld als figurante. Wie is ze en welk verhaal zit er achter die vrouw in het rood?

De vrome kudde

Op de boerderij *Ingezonden door Achiel Magnery*

Op de boerderij is het paard ziek. De veearts zegt tegen de boer:

– Ik heb geprobeerd hem te genezen, maar als hij binnen drie dagen niet opnieuw op zijn poten staat, zul je hem moeten laten inslapen, vrees ik.

Goede vriend varken snelt te hulp en zegt tegen het paard:

– Kom, man, sta op.

Maar het paard is veel te moe. De tweede dag zegt het varken:

– Sta op, kerel, want anders laten ze je inslapen!

Maar het lukt het paard niet. Het varken wil nu echt alles op alles zetten om z'n vriend te redden en zegt:

– Kom op! Als je nu nog maar gewoon zou kunnen opstaan, dan kunnen we samen nog jaren voort op de boerderij.

Dus bundelt het paard zijn laatste krachten en staat op. Daar komt de boer. Hij is uitermate tevreden en zegt:

– Dat moeten we vieren! Slacht het varken.

Op de boerderij *Ingezonden door Urbain Vrijdaghs*

Twee kippen ontmoeten mekaar op het erf. Vraagt de ene aan de andere:

– Hoe is het met de kinderen?

– Prima. De ene is advocaat geworden en de andere uitsmijter.

graan-afval	tegoed-bewijs	rijst-gerecht	jammer	dik en plomp	gegevens
kleding-stuk	trekpop		behoefte		
	6		stoot-wapen		4
eindstrijd				1	gallium
				ver-troosting	
water-bekken	een der VS	bij-gerecht			steen-soort
		dieren-verblijf			
		5		ijs-merk	
				naschrift	
leenman	groot vertrek	ver-wonding			7
		plezier			fraai
			3		
ontvang-kamer			pienter	van	bruto
			grappen-maker	onderen	
bazige vrouw		was-bekken			
weer-klank					
	8				2
		aardappel-gerecht			

Tijdschriften van 'De Puzzelaar' vindt u in de perswinkel.

DE PUZZELAAR

© De Puzzelaar

Oplossing van de puzzel van vorige week: DRUIPNAT

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & Leven** · Vrome Kudde, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen. fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.